

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

КОВАЛЕНКО ВІТАЛІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ
З ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Спеціальність 08.06.02 - "Менеджмент"

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук

Харків - 1996

00759779 (1)

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі міжнародного менеджменту
Харківського державного економічного університету

Наукові керівники: кандидат економічних наук,
професор МІРОШНИКОВ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ,
кандидат технічних наук,
доцент МІЛОВ ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ,

Офіційні опоненти: доктор економічних наук,
професор КЛЕВАНОВА ТАМАРА СЕМЕНІВНА,
кандидат економічних наук,
доцент НОВІКОВ ВАЛЕРІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ.

Провідна установа - Харківський державний університет
радіоелектроніки.

Захист відбудеться "4" квітня 1998 р. о ____ годині
на засіданні спеціалізованої вченої Ради, шифр Д 02.12.02
за присудження наукового ступеня кандидата економічних наук у
Харківському державному економічному університеті за адресою :
310001, м. Харків, пр. Леніна 9-а.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Хар-
ківського державного економічного університету за адресою :
310001, м. Харків, пр. Леніна 9-а.

Автореферат розісланий "1" березня 1998 р.

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради, _____
кандидат економічних наук,
доцент

Дороніна М. С.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1. Актуальність теми дослідження. Розвиток ринкових відносин, особливо в перехідній економіці, вимагає від учасників ринкових процесів особливих зусиль, що забезпечують розвиток навіть в невичних для більшості суб'єктів ринку умовах, таких, як посилення конкурентного середовища, відсутність достатньої та необхідної інформації про ринок і закономірності його функціонування, погіршення загальної економічної ситуації.

При цьому значно підвищується роль економічних методів управління, що забезпечує найбільш важливі характеристики виробничих економічних систем (платоспроможність, рентабельність тощо) і в цілому спроможність до постійного поступового розвитку.

Суттєвою складовою частиною управління є фінансовий менеджмент, проведення якого висуває особливі вимоги до якості, своєчасності, вірогідності, достатності економічної інформації, яке має задовольнити проведення фінансового моніторингу.

Сучасний період характеризується зміщенням акцентів від власно економічного аналізу до осмислення економічних даних, визначення взаємозалежностей між ними на початкових етапах аналізу, виділення найбільш важливих з точки зору забезпечення мети діяльності підприємства моментів. У першу чергу критичному вивченню повинна підлягати фінансова інформація з огляду на універсальний характер фінансів при відображенні усієї господарської діяльності підприємства.

Слід сказати про нечисленність робіт в сфері економічного моніторингу, а також про його зв'язок з таким напрямком як економіка інформації, започаткованим Ф. фон Хайеком. Проте до теперішнього часу роль моніторингу в механізмі господарювання та основоположні проблеми його проведення, такі, як сумісність показників та визначення взаємозалежностей між ними, вибір періодів досліджень, розробка організаційних форм - досліджені ще недостатньо. У сучасних умовах об'єктивно необхідним є визначення впливу проведення моніторингу на господарську діяльність підприємства з метою зміцнення його конкурентних позицій у ринковому середовищі, яке зазнає постійних змін. Викладене вище обумовило вибір теми дисертації, її мету і завдання.

1.2. Мета та завдання дослідження. Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні і науково-практичній розробці методу забезпечення управління виробничими економічними системами з використанням фінансового моніторингу.

Відповідно до мети в дисертації вирішені наступні завдання:

- розкрито поняття економічного моніторингу та обґрунтовано необхідність його використання в сучасній системі менеджменту;

- досліджено та узагальнено теоретичні основи створення системи економічного моніторингу, сутність різних підходів до його проведення, визначено принципи створення економічних моніторингових систем на підприємстві;

- проаналізовано існуючі методи економічного аналізу та запропоновано методіку створення комплексних систем показників ефективності діяльності підприємства;

- запропоновано логічну послідовність етапів розробки методики оцінки економічних характеристик підприємства;

- розроблена комплексна методика урахування взаємозв'язків між показниками в рамках фінансового моніторингу;

- досліджено підходи та запропоновано засади, дотримання яких дозволить збудувати систему фінансового моніторингу, яка здатна до саморозвитку.

1.3. Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є удосконалення управління підприємствами та підстави впровадження комплексного методу створення гнучкої підсистеми моніторингу в системі менеджменту. Об'єктом дослідження виступають підприємства технічного забезпечення агропромислового комплексу України.

1.4. Загальна методика дослідження. Методичною і теоретичною основою дослідження є фундаментальні роботи з економічної теорії, нормативні документи та наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблем, які досліджуються.

Надані в дисертації дослідження побудовані на фінансовій звітності ряду підприємств та даних Мінстату України.

При вирішенні завдань були використані методи статистичного та структурованого системного аналізу, теорії гра-

фів та нечітких множин, а також обчислювальна техніка з відповідним програмним забезпеченням.

1.5. Наукова новизна роботи полягає у тому, що :

- розроблено методики формування економічних оцінок діяльності підприємства на основі методу нечітких множин в контексті моніторингу в управлінні виробничими економічними системами та побудування системи дефляторів з метою забезпечення більш докладної оцінки господарської діяльності підприємства;

- запропоновано принципи побудування систем фінансових показників з урахуванням їх сумісності;

- обґрунтовано методичний підхід до оцінки ступенів взаємодії складових частин фінансово- економічних показників;

- надані рекомендації щодо створення комплексних показників оперативної оцінки економічної діяльності підприємства;

- науково обґрунтовано перелік практичних дій по створенню гнучкої системи фінансового моніторингу на підприємстві.

1.6. Практична цінність результатів дослідження полягає в тому, що запропонований метод щодо створення гнучкої системи фінансового моніторингу для управління підприємством, яка забезпечує підприємство більш повною, вірогідною, своєчасною та достатньою економічною інформацією порівняно з існуючими інформаційними системами. Разом з тим, підходи фінансового моніторингу відрізняють спрощеність та можливість при стосовно невеликих витратах його переорієнтації у мінливих обставинах.

Практичне застосування моніторингу надає змогу фахівцям різного рівня підвищити якість та обґрунтованість оперативних рішень, що приймаються в управлінні. Це дає можливість підвищити в цілому життєдатність та ефективність підприємств різних галузей, своєчасно пристосовуючи їх до ринкових умов, які зазнають постійні зміни.

1.7. Апробація і реалізація результатів роботи. Висновки виконаних досліджень доповідались на міжрегіональній науково-практичній конференції "Регіони в незалежній Україні: пошук стратегії оптимального розвитку" (Харків, 1994 р). Висновки і пропозиції викладені в дисертації, знайшли застосування на виробничому об'єднанні "УкрНиваСервіс" (м. Харків), до складу якого входять 14 підприємств в різних областях України.

1.8. Публікація результатів дослідження. По темі дисертації опубліковано 10 статей загальним обсягом 3.85 ум.-друк. арк., які висвітлюють основний зміст дисертації.

1.9. Обсяг і структура роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів та висновків, містить **165** сторінок машинописного тексту, **11** таблиць, **14** рисунків, **5** додатків, а також список літератури з 122 найменувань.

2. ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обгрунтовано актуальність теми дослідження, визначено цілі, завдання, предмет та об'єкт дослідження, сформульовано найбільш суттєві результати та новизна, а також наукове та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі - "Передумови створення системи фінансового моніторингу як складової системи управління виробничими економічними системами" - розкрито сутність сучасного менеджменту підприємств і його необхідної складової частини - фінансового моніторингу; проаналізовано різні концептуальні підходи до управління у виробничих економічних системах; досліджено існуючі принципи та методи проведення економічного аналізу з розглядом їх переваг та недоліків; визначено місце фінансового моніторингу в підвищенні життєздатності економічної системи.

У другому розділі - "Урахування особливостей економічної інформації в системі фінансового моніторингу" - встановлено, що в сучасних умовах менеджмент повинен використовувати всю доступну інформацію, у тому числі неповні та нечіткі дані, з метою підвищення якості рішень, що приймаються. Запропоновано засади використання нечітких оцінок у фінансовому моніторингу, розгля-

нуто особливості урахування чинників середовища, які впливають на процес управління, а також запропоновано методи розробки дефляторів і систем економічних показників оперативної оцінки.

У третьому розділі - "Створення системи фінансового моніторингу" - обгрунтовано основні положення урахування взаємозв'язків між показниками в фінансовому моніторингу, запропоновано підходи щодо створення комплексних економічних показників, обгрунтовано роль моніторингу в підтримці прийняття рішень в управлінні та оперативному регулюванні, розкрито сутність фінансового моніторингу, як гнучкої підсистеми в системі менеджменту підприємства.

У висновках узагальнено результати теоретичних та науково-практичних досліджень, викладено пропозиції, які були отримані в процесі виконання роботи.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ РОБОТИ

3.1. Визначено сутність, місце і роль фінансового моніторингу в управлінні виробничими економічними системами. Розвиток менеджменту сприяє появі нових його складових частин, зокрема таких, як фінансовий моніторинг.

Автор вважає необхідним визначити поняття "фінансовий моніторинг" як спеціально організоване систематичне безперервне спостереження за станом економічного об'єкта і негайною його оцінкою, який має на меті вивчення та підготовку економічної інформації заради підтримки прийняття рішень на різних рівнях управління.

Фінансовий моніторинг орієнтується на особливе репрезентування даних, яке задовольняє вимогам досягнення найбільшої об'єктивності висновків. Сутність фінансового моніторингу виявляється через його основні функції, до яких можна віднести ідентифікацію економічних процесів, що досліджуються, оцінку впливу їх взаємозв'язків, урахування зовнішніх чинників, які мають впливи на фінансово-економічні показники, забезпечення сумісності та порівняння показників, що досліджуються.

Фінансовий моніторинг містить у собі сукупність методик, інформаційну та організаційну базу, які забезпечують

максимально можливу вірогідність та повноту економічних даних, необхідних для прийняття оперативних рішень в управлінні.

Дослідження, що було проведене, виявило як відсутність завершених теоретичних розробок у галузі фінансового моніторингу, так і велику практичну потребу проведення моніторингу в повсякденній діяльності підприємств.

Таким чином, фінансовий моніторинг, з одного боку, має інформаційно-утворюючу роль, а з іншого - це інструментом, застосування якого надає можливість створити логічно цільну основу для оперативного економічного аналізу та підтримки прийняття рішень в управлінні.

Місце концепції фінансового моніторингу в системі економічних концепцій визначено, перш за все, його спрямованістю, тобто фінансовий моніторинг виступає як система, яка задовольняє певним інформаційним потребам у сфері управління.

Склад гнучкої системи фінансового моніторингу обумовлено завданнями, що вирішуються у кожному конкретному випадку. Крім того, фінансовий моніторинг є результатом перегляду традиційних функцій управління, поєднуючи в собі елементи обліку, традиційного економічного аналізу, а також багато інших теоретичних напрямків.

Інформація, що одержується в результаті проведення моніторингу, є конкретним виразом реальних економічних процесів, а її використання дозволяє підвищувати в цілому ефективність і життєдатність функціонування виробничих економічних систем.

3.2. Запропоновано підхід щодо формування оцінок у фінансовому моніторингу на базі неповних даних. Дослідження, які були проведені, показали, що в практиці менеджменту дуже часто використовуються нечіткі за своєю суттю показники. Використання традиційних методів їх аналізу призводить до підвищення ризику прийняття неоптимального рішення.

У першу чергу нечіткість значень визначається в показниках сподіваних величин, таких, як сподівані процентні ставки, норми дисконту, темпи зросту, можлива доля безнадійних дебіторів, темпи інфляції тощо.

Крім того, в практиці часто використовуються нечіткі

оцінки величин показників господарчої діяльності підприємства за лінгвістичною оціночною шкалою ('добре', 'погано', 'задовільно' та інші).

У той же час практика управління виробничими економічними системами висуває вимоги щодо обробки таких величин. Якщо в традиційному економічному аналізі використовуються аналогії, то проведення фінансового моніторингу вимагає налагодженого апарату подання та обробки даних для підтримки прийняття рішень у нестационарних умовах. Заради вирішення цієї проблеми в роботі запропоновано використовувати апарат теорії нечітких множин, який дозволяє проводити об'єктивний економічний аналіз навіть з неповною або нечіткою інформацією.

Дослідження показали ефективність використання такого апарату при оцінюванні ризику отримання сподіваного прибутку на розглянутих підприємствах. Так, для двох провідних підприємств об'єднання "УкрНиваСервіс" оцінка ризику як величина стандартного відхилення складає відповідно 209 та 1253, а при поданні дефляторів як нечітких інтервалів - 113 та 529. Ризикованість, яка виражена показниками варіації, знизилась при цьому відповідно з 0.071 до 0.035 та з 0.132 до 0.042.

Дослідження показали загальну тенденцію отримування більш конкретних висновків в економічному аналізі при коректуванні даних звуженням нечітких інтервалів. Разом з тим можливим є визначення стратегії поведінки з метою максимізування сподіваних прибутків та зменшення збитків на основі нечіткого подання значень як ризикованості, так і функцій корисності.

Значну роль в управлінні відіграє урахування зовнішніх впливів. Було досліджено різні типи впливів. Наприклад, для впливів мультиплікаційного типу, таких, як темпи змінювання індексу інфляції, визначено їх згасаючий характер. При цьому одиничне значення темпу змінювання індексу інфляції цілком задовольняє дослідженням у світовій практиці інтервалам у 3-5 місяців (для 04., 08., 12. 1994 р., 05. 1995 р.).

У цілому використання нечітких інтервалів та задання ступенів відповідності в економічному аналізі дає більш конкретні результати, особливо при високому ступені невизначеності.

3.3. Розроблено критерії та методику створення системи дефляторів для аналізу фінансової звітності. Коректування фінансових показників в урахуванням як сприятливих, так й несприятливих впливів відіграє найбільш важливу роль у підготовці даних для прийняття рішень в управлінні. У першу чергу розглядається урахування інфляційних впливів, які мають місце навіть у найбільш стабільних країнах з розвинутою економікою.

Дослідження інфляційних моделей показали їх різноманітність та навіть інколи їх суперечність, що обумовлює неможливість у сучасних умовах безпомилково змодельовати процес інфляції та відповідно зробити коректні коефіцієнти поправок фінансових показників на інфляцію (дефлятори). Так, серед запропонованих Комітетом з міжнародних облікових стандартів поправок коректування на змінювання загального рівня цін відрізняється неточністю, а методика переоцінки активів у теперішню вартість - складністю.

Цікавою в зв'язку з цим є тенденція останніх років у використанні гнучкого набору життєвих благ заради обчислення індексу інфляції, яка була проаналізована в роботі. Автором була запропонована методика подання дефляторів як інтервалів, що характеризуються такими параметрами, які змінювання індексу купівельної спроможності та темпів зміни курсів твердих валют з урахуванням їх внутрішньої інфляції. Такі дефлятори в певному ступені можуть розглядатися як аналоги індексів Ласпейреса та Пааше, що дозволило розглянути метод І. Фішера щодо сумісності різних фінансових показників, оцінюючи їх середнє квадратичне.

Крім того, ступінь відповідності в інтервалі дефляторів може бути скоректована з урахуванням темпу змінювання процентних ставок. Вибір конкретного дефлятора для будь-якого з активів здійснюється експертними методами на базі дослідження змінювання еластичності попиту по зміні темпів інфляції (дефляції). Інтервали дефляторів подані на рис. 1.

Таким чином, коректування, що здійснюється відповідно до змін зовнішніх впливів, в тому числі на інфляційні зміни реальної вартості, дозволяє проводити об'єктивне порівняння фінансових показників по різних періодам при проведенні фінансового моніторингу.

Період (квартали 1994-95 рр.)	I	II	III	IV	I	II
Верхня межа	** 1.13	* 1.41	* 1.60	* 3.63	* 1.32	* 1.09
Нижня межа	* 0.99	** 1.05	** 1.04	** 1.41	** 1.17	** 1.05
Середнє значення за Фішером)	1.06	1.22	1.30	2.26	1.24	1.07
Довідково: зміювання облікової ставки НБУ	1.20	1.20	1.14	1.20	1.20	1.09

Рис. 1 Інтервали дефляторів.

Примітка:

- * - середній зважений темп змінювання курсів валют (USD і DM) на валютній біржі з поправкою на внутрішню інфляцію;
- ** - індекс інфляції за даними Мінстату.

3.4. Сформульовано вимоги до сумісності фінансових показників. Коректування фінансових показників на зовнішні впливи, наприклад, дефлірування, відображає макроекономічні процеси, зовнішні по відношенню до підприємства. Але головна умова проведення фінансового моніторингу вимагає максимальної об'єктивності. З цього випливає, що необхідність одержання фінансових показників, які можуть бути порівняні, зумовлює потребу їх сумісності з урахуванням внутрішніх умов галузі, об'єднання, підприємства.

Для цього, в першу чергу, розглядається динаміка показників, що досліджуються, при цьому приріст показника вказує на тенденцію його змінювання, а сукупність показників темпів його приросту - на стійкість загальної тенденції. Проте одержання більш повної сумісності дозволяє, за певних умов, досягти введення умовно-достатніх значень показників.

Умовно-достатні значення вказують на відповідність достатньому значенню у кожному конкретному випадку, яка виражена ступенем відповідності, для якого 1 - повна відповідність, 0 - повна невідповідність. Наприклад, достатні значення загального коефіцієнту покриття в більшості випадків (наприклад, згідно з умовами НБУ до проведення аудиту) визначено 2 - 2.5 із ступенем відповідності 1, і значення менші за 1 та більші, ніж 3 із відповідністю 0. Тоді умовно-достатні значення визначаються як кортеж змінних $\langle 1, 2, 2.5, 3 \rangle$.

Різні ситуації можуть змінити вимоги до фінансових характеристик, таких, наприклад, як ліквідність, і таким чином змінити спупінь відповідності достатнім значенням для тих самих значень. Техніка визначення умовно-достатніх значень включає усереднення та дефлірування галузевих даних з метою визначення умовно-оптимальних структур балансів. Крім того, побудування оптимальної структури для балансу прибутків та їх розподілу доцільно проводити на основі методу бюджету на нульовій базі. Дефлірування може викликати появу умовних статей у балансах, що виникають завдяки збільшенню або зменшенню ринкової вартості активів, яке при цьому має об'єктивний характер і тому має бути урахованим.

3.5. Запропоновано методичні підходи щодо оцінки впливу складових частин показників і створення комплексних показників оперативної оцінки економічної діяльності підприємств. Оцінка співвідношень у балансах та рахунках фінансових результатів є необхідною функцією фінансового менеджменту. Одночасно особливості обліку, така як кореспонденція рахунків, зумовлює взаємодію складових його частин фінансових показників. Величина впливу окремих складових залежить як від кількості рахунків, які кореспондуються та складають статті звітності, що визначають показники, так і від величин грошових потоків (обороту) сум цих рахунків та напрямку цих потоків.

Рациональним і, на думку автора, перспективним є подання впливів на фінансові показники у вигляді графів з нечіткими вагами в інтервалі $[0,1]$. Застосування цього методу надає змогу подати впливи першого порядку для складових частин фінансових показників, виходячи з плану рахунків бухгалтерського обліку, в формі графів. Крім того, таке подання взаємодій дозволяє скласти матриці впливів, на базі яких можливо оцінити впливи другого порядку, тобто впливи одного елемента фінансової звітності на другий через якийсь інший, використовуючи правило максиміна (рис. 2).

Дослідження, яке було проведено, показало наявність певних взаємозв'язків між складовими частинами фінансових показників. На рис. 3 подано матриці впливів між зведеними статтями активу (А) та пасиву (П), де a_1 - основні засоби та нематеріальні активи, a_2 - капітальні та довгострокові вкладення, a_3 - виробничі запаси та затрати, a_4 - товари та готова продукція, a_5 - розрахунки та короткострокові вкладення, a_6 - грошові кошти, p_1 - статутний фонд, p_2 - спеціальні фонди, p_3 - нерозподілений прибуток, p_4 - довгострокові пасиви, p_5 - короткострокові кредити, p_6 - розрахунки та інші пасиви. Ступені впливу для складових показників, що використовуються у традиційному аналізі, позначені як "сильна" (с), "наявна" (н), "відсутня" (о). Ступені впливу, виходячи з бухгалтерських записів, виражено у вагах шляхом згладжування по логарифмічній шкалі кількості кореспонденцій.

Величини впливів для підприємств "УкрНиваСервіс" одержані на основі даних бухгалтерської звітності за 1994 - 1995 рр.

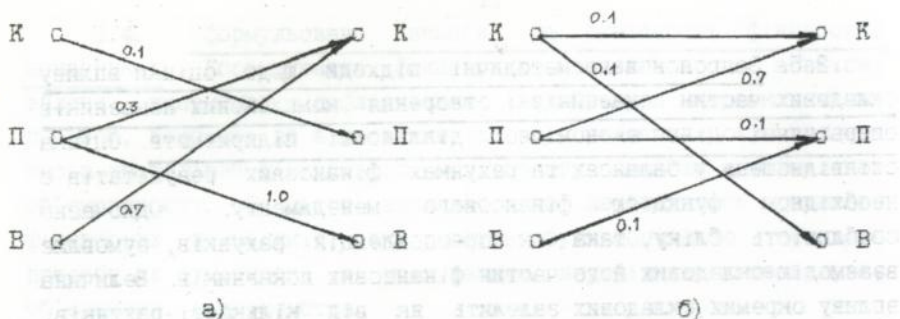

Рис. 2 Графи з нечіткими вагами для рахунків: капітальні вкладення [К], прибуток [П], використання прибутку [В] для зображення впливів першого (а) та другого порядку (б).

П/А a1 a2 a3 a4 a5 a6 a1 a2 a3 a4 a5 a6 a1 a2 a3 a4 a5 a6

п1	н	н	н	о	о	о	.2	.2	.2	0	.2	0	.1	.2	.2	0	.2	0
п2	н	н	н	о	о	о	.3	.4	.6	.3	.4	.6	.2	.2	.7	.2	.6	.6
п3	о	о	о	о	о	о	0	.2	0	0	.2	.3	0	0	0	0	.1	.2
п4	о	о	е	н	н	н	0	.2	.2	0	0	.4	0	0	0	0	0	0
п5	о	о	н	н	с	с	0	0	.2	.2	.2	.4	0	0	0	0	0	0
п6	о	о	н	н	с	с	.3	.5	1	.7	.6	.9	.1	.9	1	1	.7	1

Рис. 3 Порівняння матриць впливу для зведених показників звітності в традиційному фінансовому аналізі (а), за планом рахунків (б) та за даними "УкрНиваСервіс" (в).

Одержані ступені впливів можливо використовувати як вагові коефіцієнти в комплексних показниках. У цілому комплексні показники для проведення економічного аналізу запропоновано будувати на основі матриць виду

$$R_k = \begin{pmatrix} r_{11} & \dots & r_{1n} \\ \dots & \dots & \dots \\ \dots & r_{ij} & \dots \\ \dots & \dots & \dots \\ r_{m1} & \dots & r_{mn} \end{pmatrix},$$

де r_{ij} є вираженням $r_{ij} = a_{ij} * w_{ij}$ або $r_{ij} = m_{ij} * w_{ij}$; де a_{ij} - абсолютне значення показника, m_{ij} - значення відповідності умовно- достатньому показнику, w_{ij} - вагове значення на основі ступеня взаємозв'язку складових частин показників.

Створені на базі величин R_k комплексні показники надають можливість порівнювати різні підприємства за різні часові періоди, що забезпечує оперативне визначення загальних тенденцій змінювання фінансового стану. Крім того, величини, які складають комплексні показники для різних характеристик фінансового стану є прогностичним фоном і базою для проведення спеціального аналізу, складання рейтингів, що розглядають підприємство як цілісну систему, спроможну до саморозвитку та визначають його конкурентну позицію з огляду на економічний стан інших підприємств.

3.8. Висунуто пропозиції щодо створення гнучкої системи фінансового моніторингу. Система фінансового моніторингу розглядається як необхідна основа підготовки економічної інформації для підтримки прийняття рішень в управлінні. При цьому необхідно не тільки вирішити такі завдання моніторингу як визначення періодів спостереження, забезпечення сумісності показників, які досліджуються, та визначення взаємозв'язків між ними, але, перш за все, створити саму систему моніторингу.

Подібна система є інформаційно- створюючою та містить методики по забезпеченню проведення моніторингу, його сумісності з іншими підсистемами фінансового менеджменту, а також

інформаційну базу та організаційну одиницю.

Крім того, фінансовий моніторинг включає в себе можливості до адаптації та являє собою гнучку систему, основні модулі якої виражені методиками обробки та підготовки економічної інформації у кожному окремому випадку.

Гнучкість та індивідуальність моніторингових систем визначена концепцією вивчення по діям, згідно з якою розвиток моніторингу впливає з розподілу та перерозподілу матеріальних та грошових активів з метою створення конкурентних переваг. З такого боку розподіл тих самих моніторингових розробок між різними суб'єктами ринку означатиме й перерозподіл цих переваг.

Адаптаційні можливості систем моніторингу впливають з того, що в процесі моніторингу досліджується інформація про зовнішні впливи, які в змозі впливати на господарчу діяльність підприємства. Таким чином, моніторинг стає основою для регулювання в менеджменті.

Створення інформаційних систем фінансового моніторингу базується, перш за все, на застосуванні методу структурованого системного аналізу та проектування систем. У ньому припускається спірально-каскадний життєвий цикл систем із задалегідь чіткою ув'язкою проектних процедур у технологічну мережу проектування в контексті менеджменту проектування системи моніторингу.

3.7. ВИСНОВКИ. Апробація роботи на підприємствах "УкрНива-Сервіс" підтвердила достатню надійність та вірогідність отриманої при впровадженні методик фінансового моніторингу інформації.

Експериментальна апробація посвідчила, що запропоновані методики можуть бути впроваджені в різних варіантах, що дає можливість :

- формувати оцінки фінансових показників на базі неповних даних;
- створювати системи дефляторів для оперативного аналізу;
- визначати вимоги до сумісності економічних показників;
- розраховувати оцінки впливів складових частин для оперативного регулювання;
- будувати комплексні показники оцінки економічної діяльності підприємств;
- визначати характер гнучкої системи фінансового моніторингу на підприємстві.

4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ОПУБЛІКОВАНІ В РОБОТАХ:

4.1. Коваленко В. А. Учет влияния инфляционных процессов в финансовом анализе. В об. "Проблеми формування і розвитку регіональних механізмів господарювання" -Харків: ХДУ,1994. -С. 72-73.

4.2. Мирошников В., Внукова Н., Коваленко В. Финансовый мониторинг в условиях инфляции //Бизнес-Информ. -1993. -N 43. -С. 16-18.

Особистий внесок автора: запропоновано методичні підходи щодо оцінки впливів інфляції на засадах інтервалів дефляторів.

4.3. Мирошников В., Коваленко В. Проблемы выбора стратегии ценообразования //Бизнес-Информ. -1994. -N24. -С. 10-11.

Особистий внесок автора: надані пропозиції щодо розробки фінансових стратегій.

4.4. Мирошников В., Коваленко В. Информация для принятия решения о цене //Бизнес-Информ. -1994. -N25. -С. 10-11.

Особистий внесок автора: запропоновані засади по використанню показників інфляції для прийняття рішень в фінансовому управлінні.

4.5. Коваленко В. А. Мотивы поведения при неопределенности //Бизнес-Информ. -1995. -N 39-40 -С. 38-42.

4.6. Мониторинг финансового положения предприятия : концептуальный подход /Коваленко В. А., Милов А. В., Мирошников В. И. - К.: ГНТЕУ, 1994. -23 с.

Особистий внесок автора: проаналізовано засади щодо проведення фінансового моніторингу на промислових підприємствах.

4.7. Коваленко В. Показатель нечеткой оценки финансового состояния. Информационный листок 1-95. -Харьков: ХАРПНТЭИ, 1995. -4 с.

4.8. Коваленко В. Нечеткая оценка финансовых показателей. Информационный листок 9-95. -Харьков: ХАРПНТЭИ, 1995. - 4 с.

4.9. Коваленко В., Мирошников В. Нечеткая оценка риска вложений. Информационный листок 14-95. -Харьков: ХАРПНТЭИ, 1995. -4 с.

Особистий внесок автора: запропоновано використання положень теорії нечітких множин для оцінки фінансового ризику.

4.10. Коваленко В., Мирошников В. Нечеткая оценка возможных потерь. Информационный листок 26-95. -Харьков: ХАРПНТЭИ, 1995. -4 с.

Особистий внесок автора: досліджено можливість використання нечітких показників у фінансовому плануванні.

Kovalenko V. A. Management of Industrial Organizations with Financial Monitoring.

Dissertation in kind of a manuscript to meet the requirements of the Candidate of Science in Economics academic degree on speciality 08.06.02 - Management, Kharkov State University of Economics, Kharkov, 1996.

Scientific theses which contain research in the area of implementation of financial monitoring in industrial organization management system are presented.

Expedience of creation of financial monitoring system at an enterprise is proved and also basic methods for consideration and computation of fuzzy data, consideration of inflation influence, determination of correlations amongst financial ratios are elaborated.

Коваленко В. А. Управление производственными экономическими системами с применением финансового мониторинга.

Диссертация на правах рукописи на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.02 - "Менеджмент". Харьковский государственный экономический университет, Харьков, 1996 г.

Защищаются научные положения, которые содержат исследования в области применения финансового мониторинга в системе менеджмента предприятия.

Доказана целесообразность создания системы финансового мониторинга на предприятии, разработаны составляющие его основу методики для учета и обработки нечетких данных, учета воздействия инфляции, определения связей между финансовыми показателями.

ЛІВ ім. В. Стефаника
АН України

Ключові слова: підприємство, економічний аналіз, фінансовий моніторинг, зовнішні впливи, дефлятори, фінансові показники, матриці впливів.

КОВАЛЕНКО ВІТАЛІЯ ОЛЕКСІЙОВИЧ

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ
З ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Спеціальність 08.06.02. - "Менеджмент"

Відповідальний за випуск
кандидат економічних наук,
доцент

 Черкасов В. І.

Підписано до друку *22.02.96* Формат 60x84 1/16
Друк офсетний. Папір друкарський. Обсяг 1.0 ум.-друк. арк.
Тираж 100 прим. Замов. N *71* Безкоштовно.

AB 34.536
AB 34.536

